

**Posudek oponenta diplomové práce Mgr. Terezy Krauzové
na téma *Vztah státu a církve v USA***

Nelze v žádném případě pochybovat o vysoké aktuálnosti tématu, které si diplomantka pro svou diplomovou práci vybrala. Vždyť každý podrobnější přehled o konfesním právu kteréhokoliv ze států euroatlantické civilizace má vždy dopad na pochopení našeho vlastního, českého konfesního práva, jeho vývoje, aplikace a směřování v budoucnosti. V případě zkoumání práva amerického, s jeho již téměř dvousetpadesátiletou tradicí, pak obzvláště. A to bez ohledu na evidentní odlišnost amerických právních institucí od institucí v zemích kontinentální Evropy, včetně České republiky.

Zvolené téma je velmi náročné na teoretické znalosti. Vyžaduje značnou předběžnou znalost ústavněprávní i konfesněprávní tradice země, o níž se pojednává, a navíc vzhled do religionistického základu problematiky. Nelze psát o právním postavení náboženských společenství bez detailní znalosti právě těch náboženských společenství, kterých se týká, jejich struktury, poslání a vnitřního života.

Diplomantka správně použila kombinaci právněhistorické metody s metodou komparace současné judikatury Spojených států. Skvěle porovnává dvě současné americké právní školy: originalisty a tzv. zastánce výkladu Ústavy jako živého dokumentu.

Svůj výklad vtipně vyúsťuje do aplikace principů náboženské svobody individuální i kolektivní, a to v jednom z totalizujících odvětví společenského života, tedy odvětví, která z principu omezují svobodu pohybu a jednání jednotlivců. Vybrala si uplatňování svobody náboženství v amerických ozbrojených silách, a lze souhlasit, že tak správně učinila.

Diplomantka splnila cíle své práce a při zpracování tématu jednala samostatně. Vcelku lze považovat stavbu práce za logickou. Na některých místech však nepovažují provedenou analýzu za tak hlubokou, jakou by si závažnost tématu zasloužila. Autorka se dobře vypořádala s legislativními texty i judikaturou, zdá se však, že religionistický podklad a realitu náboženského života v USA zná jen ze zběžného pohledu. O náboženských reáliích křesťanských i židovských píše tak, že lze mít pochybnosti o tom, že se s nimi hlouběji seznámila.

Diplomantka dobře využila anglicko-jazyčné pramenné literatury i pramenů. Nelze pochybovat, že dobře rozumí anglickému originálu. Její obraty v češtině však nejsou vždy jazykově správné a slohově přijatelné. Diplomantka by se v budoucnu měla poněkud více češtině věnovat a ještě trochu více vytříbit svou právní mluvu v mateřském jazyce. Což je ovšem pro nás všechny často úkol na celý život.

Práci lze vytknout, že diplomantka se orientuje s převahou až přílišnou na vlastní americkou literaturu a málo využívá českou (tak např. opomíjí i práce vedoucího své diplomové práce). Odbornou literaturu v dalších jazycích (např. německou) opomíjí úplně, přestože právě v těchto jazycích lze získat mnohé zajímavé informace o americkém ústavním i konfesním právu, dokonce z pohledu nezátíženého sebestředným posuzováním vlastní právní reality, jíž se žádný národ, tedy ani americký, neubrání.

Proti poznámkovému aparátu nemám námitek. Počet poznámek pod čarou (166) je dostačující. Délka práce počítaná na počet úhozů odpovídá předepsanému minimu. Při pohledu na seznam literatury a pramenů lze s uspokojením konstatovat, že odpovídá žádanému standardu. S velkou pochvalou je vhodné zdůraznit, že diplomantka nepodlehla

pokoušení nechat se příliš ovládnout elektronickými zdroji. Naopak, používá je ve správně střízlivém a přiměřeném množství, a tak její práce dosahuje dostatečného stupně elegance a projevu vlastního myšlení.

Na závěr několik drobných poznámek na okraj:

1. Tvrzení na s. 33, že se Vánoce a Velikonoce časově překrývají se svátky židovskými, neodpovídá pravdě. Postavení chanuky v židovském lunárním kalendáři mění své místo ve vztahu ke kalendáři solárnímu. Někdy mohou časově zasáhnout i do křesťanského svátku Narození Páně, jindy však padnou na docela jiný prosincový termín. O to, aby neděle Vzkříšení Páně nikdy nepadla na stejný termín s židovskou Paschou, se postaral již Nikajský koncil roku 325.
2. Výraz „ortodoxní“ žid na s. 52 je příliš lidový. Míněn je snad „věřící“, bez ohledu na vnitřní členění židovských obcí na ortodoxní, konzervativní a liberální. „Jarmulka“ je rovněž jen lidové rčení, správně má být „kipa“. A není zodpovězeno, co by na místě postiženého kapitána měl dělat židovský vojenský kaplan nebo katolický vojenský biskup (jeho solideo je s kipou tvarově téměř totožné).
3. „Helma“ je vsuktu jen lidový výraz, vojensky správný výraz zní „přilba“ (s. 53).
4. Několik překlepů a omylů při pádových koncovkách přídavných jmen opravíme při obhajobě diplomové práce. Stejně tak obraty jako „... soud často formuloval jakýsi test...“ (s. 29) apod.

Hodnocení: S ohledem na úspěšné myšlenkové zpracování tématu hodnotím práci jako značně úspěšnou, přes některé drobné věcné a slohové nedostatky. Navrhuji hodnocení velmi dobré nebo výborné, podle výsledku obhajoby práce.

V Praze 22. 3. 2017

Prof. JUDr. Jiří Rajmund Tretera
oponent